

дозволяє залучати кошти декількох страховиків одночасно, а також кошти інших інвесторів (банків, підприємств регіону, населення). Проте залучення коштів може затягнутися у часі, що можна розглядати як недолік запропонованої схеми. Також необхідно скористатися послугами андеррайтера, що несе додаткові витрати.

Інвестування страхових резервів в розвиток регіональних транспортних інфраструктур сприятиме створенню позитивного іміджу страховика.

Література

1. Макела П. Організація пасажирського транспорту: досвід Фінляндії та можливості його застосування в Україні / П. Макела // Економічний часопис-XXI. – 2004. – № 5. – С. 6-9.

2. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті” від 17 січня 2017 року № 1812-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1812-19>.

3. Закон України “Про страхування” від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80/page3>.

4. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів” від 17 липня 2002 року № 1211 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1211-2002-%D0%BF>.

Мітрохіна І. В., студентка

Центральноукраїнський національний технічний університет

РОЗВИТОК ІНДЕКСНОГО СТРАХУВАННЯ АГРАРНИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Формування і функціонування сучасного ринку страхових послуг є необхідною передумовою для забезпечення ефективної, продуктивної та беззбиткової діяльності в аграрній сфері.

Процес сільськогосподарського виробництва пов'язаний з чималою кількістю суб'єктивних та об'єктивних обставин, які генерують ризики (природно-кліматичні, соціально-економічні, екологічні, технологічні тощо) та за своєю природою походження й формами прояву можуть спричиняти найрізноманітніші збитки аграріям як у натуральному, так і грошовому виразах.

Мета дослідження – визначити ефективність використання індексного страхування, тенденції розвитку та на основі оцінки зарубіжного досвіду визначити, чи доцільно розвивати індексні страхові продукти в Україні.

Розгляду питань індексного страхування ризиків аграрного виробництва присвячено досить невелике коло досліджень. Серед вітчизняних вчених

даними питаннями займаються М. Я. Дем'яненко, С. А. Навроцький, О. Ю. Нечипорук, С. С. Осадець, Т. Г. Олександрова та інші.

Індексним вважається страхування ризику втрати врожаю окремої сільськогосподарської культури у відношенні до усереднених натуральних показників її врожайності на визначеній території за попередні п'ять маркетингових періодів.

Розрахунок індексів, які корелюють з ризиками виробництва сільськогосподарських культур, базується на інформації про погодні параметри та урожайність культур.

Існують такі види індексних страхових продуктів для аграрного ринку:

1. Страхування індексу врожайності – забезпечує захист сільгоспвиробників від ризиків, пов'язаних з погодними умовами, на основі індексу врожайності по регіонам, через надання страхових субсидій держави на одиницю площі посівів.

2. Страхування індексу дохідності – можливість отримання страхового відшкодування у випадку, якщо урожайність та ціна продукції знижуються порівняно з запланованим рівнем.

3. Страхування врожаю на основі індексу погоди – дозволяє визначити реальний рівень втрати врожаю від несприятливих погодних подій; надає можливість встановити суму виплат страховика за договором на основі історичних даних за минулі періоди [1, с. 88].

На українському ринку використовується невеликий перелік страхових продуктів, майже не покривається такий системний ризик, як посуха.

Найбільшою популярністю на ринку користуються договори страхування від повної загибелі на зимовий період та договори від поіменованих ризиків на весняно-літній період. Середня ставка премій у 2016 році зросла у порівнянні з 2015 роком і склала 2,7%.

У 2016 році страхові компанії уклали 787 договорів страхування, зокрема, 317 – на зимовий та 470 – на весняно-літній період. До того ж загальна страхова сума за договорами страхування сільськогосподарських культур включно з багаторічними насадженнями склала 5,809 млн. грн., що на 46,3% більше, ніж за минулий період, при цьому було застраховано на загальну площу 675,6 тис. га.

У даний час в Україні головною організацією, яка має доступ до погодних даних, є Гідрометцентр, який значно відстає в кількості і якості технічного оснащення від багатьох країн світу. Потрібні значні кошти та знання, щоб встановити та обслуговувати велику кількість реєстраторів погоди по всій території України. Для отримання достовірної інформації для формування баз погодних даних, необхідних для надання індексних і традиційних страхових продуктів, такі метеостанції мають встановлюватись в діапазоні 10-15 кілометрів одна від одної, що потребує значних капіталовкладень [2].

У зарубіжних країнах страхування врожаю сільськогосподарських культур на основі індексу погоди набуло широкої практики, насамперед, у контексті страхування катастрофічних погодних ризиків. Урегулювання збитків відбувається на основі дистанційних методів, у тому числі супутникових зображень, бортових фотографій, наземних спектральних вимірювань, що значно спрощує моніторинг розвитку сільськогосподарських культур і прийняття рішень для оптимізації виплат за претензіями по втратам сільськогосподарських товаровиробників.

Однією з країн, яка активно освоює і впроваджує в практику індексні страхові продукти, є Індія. Таке страхування є субсидованим з боку держави у розмірі від 50% до 80% від суми премій, що робить такі програми привабливими для виробників. За рахунок державних коштів в цій країні встановлюється до 2 тис. автоматичних погодних реєстраторів, дані яких необхідні для отримання об'єктивної інформації про страхові події (опади, сила вітру, вологість повітря, рівень температур). Особливо значного поширення набувають індекси погоди, так як виробництво сільськогосподарських культур в Індії значним чином залежить від погоди, зокрема вологи (більше ніж 80% сільськогосподарських угідь мають нестачу вологи) [3, с. 97].

Отже, в умовах непрогнозованої зміни кліматичних умов планети пошук нових інноваційних страхових продуктів, які б адекватно враховували інтереси виробників, держави та страховиків, є актуальним і необхідним.

Література

1. Копитіна І. В. Страхування аграрних ризиків: недоліки та перспективи / І. В. Копитіна // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2014. – Вип. 200 (3). – С. 87-93.

2. Ботвиновська О. Л. Сучасні тенденції зарубіжного досвіду індексного страхування аграрних ризиків / О. Л. Ботвиновська [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. – 2011. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_4_18.

3. Гудзь Г. О. Інформаційні системи та технології у страховому захисті аграрного підприємництва / Г. О. Гудзь // Облік і фінанси. – 2016. – № 2. – С. 95-103.

Слічнюк К. С.

Науковий керівник: Федорович І. М., к. е. н.

Тернопільський національний економічний університет

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Сільське господарство є пріоритетним напрямком розвитку для багатьох країн, для України в тому числі. Аграрна галузь України відіграє важливу роль у структурі національної економіки. Незважаючи на сприятливі кліматичні умови для агровиробництва, сільське господарство в Україні щорічно потерпає